

Het lijkt wel alsof er in het Nederlandse onderwijs steeds meer prijzen te winnen zijn. Deze maand is de oogst zo groot dat we in Plein Primair een hele pagina wijden aan

Prijzen

Kinderen geven prijs voor bubbels in de cola

Winnaars bekend van ontwerpwedstrijd 'Meester hoe werkt het'

Vijf vakmensen hebben ieder een prijs van 5000 euro gewonnen in de ontwerpwedstrijd 'Meester hoe werkt het', die bedoeld is om de natuurlijke interesse van kinderen voor techniek te bevorderen. De prijzen werden uitgereikt tijdens het jaarcongres van de AVS (Algemene Vereniging Schoolleiders in het basis- en speciaal onderwijs).

De kinderjury koos voor de volgende vijf onderwerpen:

- Hoe komen de bubbels in de cola? Een uitgewerkt lesidee met drie spannende proefjes, waarmee de bubbels in cola worden verklaard.
- Over water, zeep en wassen. Door middel van een aantal testjes wordt duidelijk dat zeep nodig is om bijvoorbeeld olie op te lossen en vuil te verwijderen uit kleding in de wasmachine.
- Spelen met water: kun je onder water blijven zweven op een luchtbel? Experiment met onder water blijven zweven op een luchtbel
- Verende energie. Kinderen ontdekken dat de energie die je in een veer stopt er weer uitkomt wanneer jij dat wilt.

- Met behulp van licht en geluid digitaal leren lezen. Omzetting van licht en geluidssignalen in een boodschap. Het principe van de scanner/fax op eenvoudige manier gebruikt en uitgelegd.

Vijf andere inzenders kregen een tweede prijs van 2500 euro:

- **Bouw je eigen Idols-podium.** In een groepje bouwen leerlingen een podium, dat sterk en stabiel genoeg is om een leerling te kunnen dragen.
- **Aardappels anders.** Leerlingen (laten) ontdekken dat je met afval van de aardappelindustrie ook plastic kunt maken. Dit is veel milieuvriendelijker.
- **Waarom zijn er geen vliegen en muggen zo groot als een olifant?** Uitleg van de ademhaling van een insect duidelijk gemaakt door eigen ondervinding.
- **Actie=reactie!** Werking straal-motor van een vliegtuig.
- **Hoe werkt een radio en een zender?** De radio als wonder der techniek.

Een deskundigenjury, bestaande uit Loek Hermans (voorzitter MKB Nederland), Bertha Verhoeven (voorzitter Koninklijke Metaalunie) en Wilma Scheele (docent van het jaar) had een voorselectie gemaakt uit de meer dan honderd serieuze inzendingen.

De inzendingen van de winnaars worden verder uitgewerkt en 'gebruiksklaar' gemaakt voor basisscholen. De wedstrijd is een gezamenlijk initiatief van de AVS en het Programma VTB (Verbreiding Techniek in het Basisonderwijs).

www.meesterhoewerkt.net.nl

Lesideeën beloond met geldprijzen

› Project 'Meester hoe werkt het?' bereikt hoogtepunt

'Meester hoe werkt het?' is een project bedoeld om techniekles in het basisonderwijs te bevorderen. Tien genomineerde prijswinnaars presenteerden tijdens het AVS-congres hun lesideeën. Een kinderjury verdeelde de punten.

Het was een primeur voor het AVS-congres: de aanwezigheid van een klas met schoolkinderen. Deze klas, afkomstig van een basisschool uit Leusden, was 's middags aangerukt om de techniekproefjes uit te proberen die waren klaargezet door de beste tien deelnemers aan het project 'Meester hoe werkt het?'. Los daarvan waren nog eens vijf kinderen van verschillende scholen aanwezig om als kinderjury op te treden. Voorafgaande aan hun komst presenteerden de bedenkers van de proefjes zich aan de congresgangers. Onder hen Hans van Hoek – volgens eigen zeggen vijftien jaar kleutermeneer en nu weer leerkracht van groep 6 – met een proefje om de ademhaling van insecten na te bootsen. Van Hoek: "Kinderen vinden het fijn om te weten waarom er geen vliegen en muggen zijn zo groot als een olifant. Dat heeft alles te maken met hun ademhaling. Dat laat ik zien met elektriciteitsbuisjes als nabootsing van tracheeën." Hij ziet zichzelf als met het techniekvirus besmet. "Ik heb tachtig leskisten samengesteld voor de groepen 5 tot en met 8, waarin alle kerndoelen van techniek verwerkt zijn. Al de tijd en moeite die ik daarin gestopt heb, ben je op slag vergeten als je de blijde kindergezichten ziet." Aart Groenewold is docent Natuurkunde in het voortgezet onderwijs.

Zijn proefje gaat over waterdruk en zweven onder water. "Techniek is een ondergeschoven kindje op de basisschool", weet hij. "Toen ik van deze wedstrijd hoorde, ben ik er meteen ingestapt. Met natuur en techniek kun je kinderen verbazen en verwonderen, dat hoop ik over te brengen." Onderwijsbegeleider Marjan Visser heeft het gezocht in het construeren van 'Idols Platforms': kleine, makkelijk mee te nemen podia waarop je je kunt presenteren. "Het gaat erom met zo min mogelijk materiaal iets stevigs te construeren", legt ze uit. "Kinderen krijgen de kans ontdekkingen te doen en daar plezier aan te beleven."

Limonadebubbels

Nadat het techniekvirus over de aanwezige schoolleiders was verspreid, waren de kinderen aan de beurt. Gekleed in Ernst & Bobbie T-shirts en dito petjes gingen zij met de proefjes aan het werk. Hier mochten kinderen modder maken – "maak er maar een lekker zootje van" – om daarna de werking van zeep te ervaren, daar werden bubbels in limonade geproduceerd. Bij de ene techniekexpert kregen zij de wondere werking van de radio verklaard – "elektronica, dat snapt bijna niemand" – bij de ander ontdekten ze dat je van aardappelen milieuvriendelijke plastic kunt maken. Intussen kweten de juryleden zich serieus van hun taak. Er werd gewikt en gewogen, punten toegekend en verdeeld.

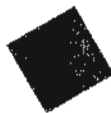
"Het best vond ik het proefje met waspoeder. Je kon zien hoe kleuren anders worden."

Om kwart over vier trok de kinderjury zich onder leiding van AVS adviseur Eelco Dam terug om de prijzen te verdelen. 'Wat vond jij het allerleukste en wat vond je nog meer leuk?', luidde de vraag. De meningen liepen opvallend ver uiteen. Waar de een zeer enthousiast was over een bepaald proefje en tien punten toe-kende, vond de ander ditzelfde proefje het minst leuk en slechts één punt waard. Volgens jurylid Pepijn de Maat moesten dan ook moeilijke keuzes gemaakt worden. "Soms kon ik gewoon niet kiezen. Zelf vond ik digitaal leren lezen met behulp van licht en geluid het allerleukst." Eefje Jansendaalen maakte een andere keuze: "Ik vond plastic maken het leukst. Je gebruikt plastic heel veel." Yves Scheepers was helemaal uit Helmond naar Nieuwegein gekomen om zijn jurytaak te vervullen. "Bij ons op school krijgen wij één keer per week techniek", vertelt hij. "Het best vond ik het proefje met waspoeder. Je kon zien hoe kleuren anders worden."

Prijswinnaars

Na het nodige optellen en delen kwam de kinderjury tot een eindoordeel. Vervolgens was het de beurt aan het bekende tv-duo Ernst & Bobbie om de officiële prijsuitreiking te verrichten, uiteraard gepaard met de nodige show. Met liedjes als 'Je hebt altijd elektriciteit' werd enthousiast meegezongen en bewogen. De aanwezige kinderen genoten zichtbaar.

Vijf deelnemers aan de proefjeswedstrijd werden aangewezen als winnaars van de tweede prijs. Zij kregen elke een cheque van 2500 euro. De vijf eerste prijswinnaars – Willem Bomhof, Eddy Esselink, Aart Groenewold, Math Nijsten en Janine van Driel-Krol – kregen ieder een cheque van 5000 euro. Vooral Janine

"Techniek is een ondergeschoven kindje op de basisschool."

van Driel had met haar cola proefjes veel losgemaakt bij de kinderen. "Als je een menthos in een glas cola gooit, dan spuit de cola uit het glas, de kinderen vonden dat erg spectaculair", vertelt zij. Van Driel is chemicus en verbonden aan het Communicatie Centrum Chemie (C3). "Ik ontwikkel daar proefjes voor basisschoolkinderen, dus ik had een stapje voor. Zelf heb ik hier ook weer veel ideeën opgedaan." Wat ze met de geldprijs gaat doen? "Daarvan ga ik weer heel veel nieuwe leuke proefjes bedenken!" <

> Kijk voor aanvullende informatie op www.proefjes.nl en www.c3.nl